Finnland í gjald-oyrasamgongu

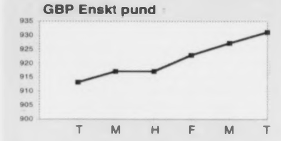

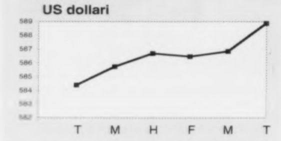

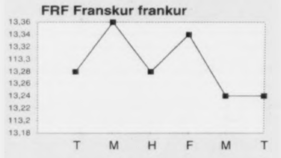

Europeisku marknaðirnir - serliga tann danski - høvdu ikki hug at fylgja kurshækkingum á amerikanska marknaðinum í síðstu viku.

Mánadagin kom Finnland, sum 2. norðanlandið við í gjaldoyrasamgonguni - EMS - og verður helst fyrsta norðanlandið, ið verður partur av einum felags europeiskum gjaldoyra.

Friggjadagin vórðu tøl fyri gongdina í amerikansku framleiðsluprísunum - PPI - almannakunngjørd. Hesi tøl vístu enn einaferð, at inflatiónin, sum stórt hevur verið fyri seinastu mánaðirnar, enn ikki er sjónlig. Prísvøksturin í amerikansku framleiðsluprísunum í august mánaði var 0,2 prosent - nakað lægri enn lánsbrævahandlarar høvdu væntað.

Europeisku marknaðirnir ikki stjórnaðir úr USA

Hesi tøl førdu til, at amerikanski lánsbrævamarknaðurin hækkaði, men meira stríltið gekk í Europa og serliga í Danmark. Europeisku marknaðirnir við tí týska á odda høvdu ongan hug at fylgja positivu amerikansku gongdini og endaðu í staðin vikuna við eini kurslækking, ið serliga gekk út yvir danska marknaðin. Í hesum sambandi øktist rentumunurin millum týsk og donsk 10-ára lánsbrøv friggjadagin við 0,10 prosentstigum, ið er ein stór øking yvir so stutta tíð. Donsku 10-ára renturnar eru nú 0,84XX prosentstig hægri enn tær tilsvarandi týsku.

Hendan minni positiva gongdin á danska marknaðinum helt áfram mánamorgunin, ið annars var sera friðarligur orsaka av, at amerikanski marknaðurin var stongdur. Í gjár vendi gongdin nakað, og 10-ára danska statslánsbrævið - 8% St. lán 2006 - kostaði sostatt 108,04 kl. 12 í gjár, móti 108,68 mikudagin í síðstu viku, ið er hægsti kursur á hesum lánsbrævið nakrantíð. Kursbroytingarnar á stuttu lánsbrøvunum vóru minni, og rentan á føroysku lánsbrøvunum, ið verður ásett út frá tilsvarandi donskum lánsbrøvum, er 4,37 pst. fyri lánsrævið, ið gongur út 23. desember í ár og 4,77 pst. fyri lánsbrævið, ið gongur út næsta ár.

Finski markurin ímóti felags gjaldoyra

Leygardagin varð avgjørt, at finski markurin - FIM - var innlimaður í europeiska gjaldoyrasamstarvið EMS. Finnland er sostatt 2. norðanlandið ella 11. landið, ið luttekur í hesum samstarvinum, og verður hetta mett at verða eitt stig fram ímóti luttøku í 3. parti av ØMU samstarvinum, ið merkir eitt felags gjaldoyra. Av tí at Danmark hevur tikið fyrivarni ímóti 3. parti av ØMU samstarvinum, og svenska støðan er heldur ógreið, verður Finnland helst fyrsta norðanlandið, ið verður partur av felags europeiskum gjaldoyranum, ið verður nevnt "euro". Finska stigið hevur ført til eitt ávíst trýst á Svøríki og Italiu um at taka líknandi stig.

FØROYA BANKI

Peningamarknaðarrentur, DKK (CIBOR)	15. okt. 96	08. okt. 96	13. okt. 96
Diskonto*	3,25%	3,25%	5,00%
1. mánað	3,60%	3,62%	5,56%
3. mánaðir	3,65%	3,69%	5,69%
6 mánaðir	3,71%	3,73%	5,79%

*) Seinast broytt hin 18. apríl 1996

Gjaldoyra	15. okt. 96.	08. okt.96	13. okt. 95
US dollar	588,90	584,40	553,46
Enskt pund	931,05	913,24	871,87
Týskur markur	383,35	383,11	387,60
Norsk króna	90,36	90,04	88,12
Franskur frankur	113,24	113,28	111,25
Japanskur yen	5,2505	5,257	5,4793

Lánsbrøv	14. okt. 96		07. okt. 96		13. okt. 95	
	Kursur	Eff. renta	Kursur	Eff. renta	Kursur	Eff. renta
7% Føroya Landsl. 1997*	102,38	4,83%	102,50	4,76%	-	-
7% Dansk Stat 1998	103,94	3,88%	104,09	3,80%	101,60	6,22%
8% Dansk Stat 2001	110,08	5,66%	110,16	5,65%	103,30	7,31%
8% Dansk Stat 2006	107,68	6,86%	108,22	6,79%	99,90	8,00%

*) Vegna lítlan handil í lánsbrævinum eru kursurin og effektiva rentan 14. okt. 1996 útroknað út frá tilsvarandi donskum lánsbrøvum. Av somu orsøk eru tølini fyri undanfarnu dagarnar altíð eitt haldgott mát fyri veruliga marknaðarkursin tann ávísa dagin.

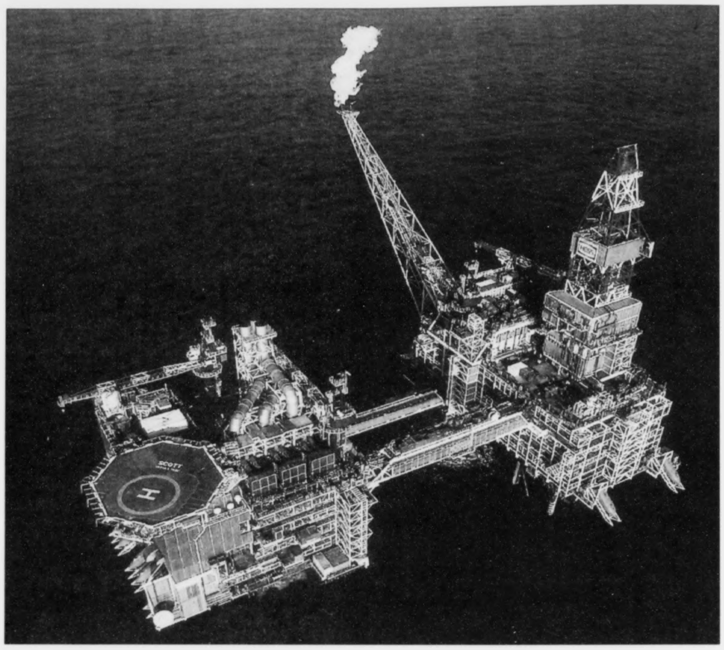

Oljuráðstevna hildin í Havn komandi ár

Amerada Hess fer 5. og 6. mars í komandi ári at skipa fyri eini oljuráðstevnu í Havn. Talan verður um eina stóra ráðstevnu – tann største higartil av sínum slag í Føroyum.

DIA MIDJORD

Í sambandi við eina komandi oljuvinnu, skulu føroyingar taka støðu til nógv viðurskifti. Tað er eingin loyna, at oljuvinnan ikki bara er olju, men ómetaliga nógv onnur viðurskifti broytast eftir einum degi í landinum.

Umboðsmaðurin hjá Amerada Hess í Føroyum, Johan Mortensen, sigur, at tankin við ráðstevnuni er, at talan skal vera um eina ráðstevnu fyri føroyingar, og hvussu føroysk áhugamál best kunnu koma inn í myndina.

Ráðstevnan verður í Norðurlandahúsinum 5. og 6. mars 1997. Í hesum sambandi vitja fleiri av toppunum í Amerada Hess í Føroyum.

Fyrsta olja pumpast í Suðurafrika í februar

Suðurafrika hevur vanliga sett sítt álit á egið kol og innflutta olju, men hetta broytist, tá fyrsta oljan verður pumpað úr suðurafrikanskum keldum í februar.

(REUTER) Nær eini søguligari hernaðarhavn í býnum Simon's Town eru 700 arbeiðsmenn í løtuni í holtur við at fáa skil á ein gamlan boripall, sum upprunaliga hevur verið brúktur út fyri strondini í Kongo. Nú skal pallurin pumpa olju á Oribi feltinum, sum liggur í ringum farvatni við suðurstrondina.

Arbeiðsleiðarin, Jon Hawkes, sigur við tíðindastovuna REUTER, at helst verður pallurin so nøkunlunda klárur miðskeiðis í november. Síðan skal hann roynast í ringum líkindum, áðrenn hann verður settur at pumpa olju 130 kilometrar í ein útsynning úr Mossel Bay.

At byrja við verða tað ikki størri mongdir av olju í altjóða samanhangi, sum pumpast skulu í suðurafrikanskum sjógvi – mettar verða einar 20.000 tunnur um dagin, men tað vil kortini nøkta 5 prosent av suðurafrikanska tørvinum á olju.

Oljan skal flytast av pallinum við tangaskipi, og ongar ætlanir eru fyribils um nakra oljuleiðing til lands. Oljan skal pumpast umborð á eitt tangaskip, sum kann taka umleið eina millión tunnur av olju. Skipið leggur so leiðina til eitt av teimum trimum oljureinsiverkunum, sum finnast í Suðurafrika. Tey liggja í Durban og Cape Town.

Oljan hevur góða góðsku, og kann samanberast við løttu oljuna úr Norðsjónum (North Sea Brent), og prísurin er høgur.

Tað er staturin, sum stendur aftanfyri oljufelagið Soekor, sum eisini bygdi eitt reinsiverk, nevnt Mossgas, sum umskapar gas til flótandi brennievni. Henda verkætlan kostaði nógv meira enn ætlað. Tá verkið stóð liðugt, var kostnaður 2,5 milliardir dollarar. Men umboð fyri Soekor siga, at søgan ikki fer at endurtaka seg við oljuni, og at skattgjaldarin sleppur snikkaleysur.

Higartil eru reistar 75 milliónir dollarar, sum neyðugar eru fyri at verkætlanin skal koyra. Hetta varð gjørt við lánum, ið hava veðhald í statskassanum.

Oljufelagið hevur mett, at hesir pengar eru longu fingnir innaftur, eftir at boripallurin hevur pumpað fínu oljuna í eitt ár – síðan eru tað bara pengar í kassan.

Mett er, at einar 20.000 milliónir tunnur av olju eru í undirgrundini. Væntandi fer boripallurin at standa á Oribikelduni. Men har um leiðir eru væntandi fleiri aðrar smærri oljukeldur, sum felagið metir kunnu geva millum 15 og 40 milliónir tunnur av olju.

– Talan er um seks onnur støð við ætla at bora, nær við Oribi, og Oribi er bert byrjanin til eina nógv størri vinnu, sigur Hawkes.

Oljufeløg havs síðan 1993 havt møguleikan at bjóða upp á oljuøki, men áhugin hevur ikki verið serliga stórur. Og framvegis er nógv eftir, sum eingin hevur keypt sær rættindini til.

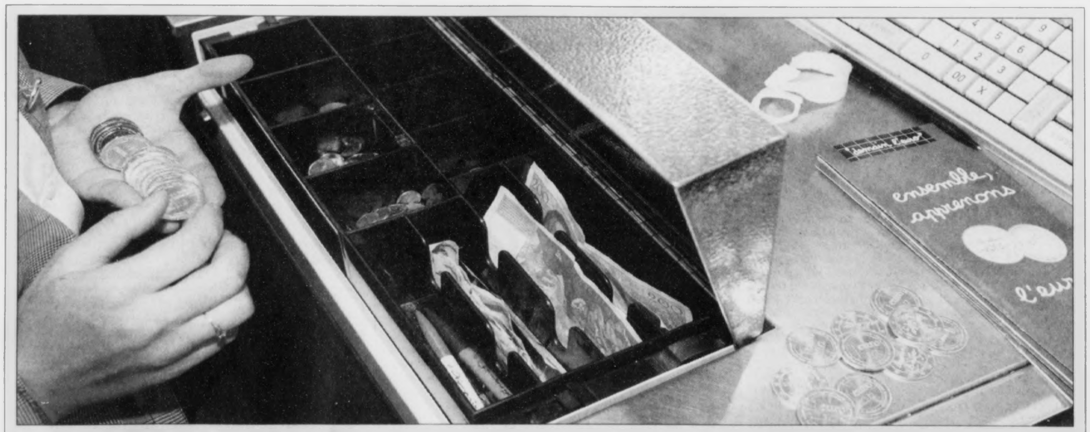

VENJA SEG TIL »EURO«: Fraklendingar skulu venja seg til europeiska gjaldoyrað, sum nevnt verður »Euro«. Í eina viku kunnu fraklendingar veksla sínar fronsku pengar til »Euro« og síðan keypa fyri teir. Franska handilsketan, »E. Leclerc« brúkar sergjørdar »Euro« í sínum 500 deildum. Ein »Euro« er tað sama sum 10 frankar